

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 27ης Οκτωβρίου 2016 *

«Προδικαστική παραπομπή — Άρθρο 267 ΣΛΕΕ — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου — Έννοια της “διατάξεως του δικαίου της Ένωσης” — Οδηγία 89/106/ΕΟΚ — Προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών — Πρότυπο εγκριθέν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (CEN) βάσει εντολής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής — Δημοσίευση του προτύπου στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Εναρμονισμένο πρότυπο EN 13242:2002 — Εθνικό πρότυπο που μεταφέρει στο εθνικό δίκαιο το εναρμονισμένο πρότυπο EN 13242:2002 — Συμβατική διαφορά μεταξύ ιδιωτών — Μέθοδος διαπιστώσεως της (μη-) συμμορφώσεως προϊόντος προς εθνικό πρότυπο που μεταφέρει στο εθνικό δίκαιο εναρμονισμένο πρότυπο — Χρονικό σημείο της διαπιστώσεως της (μη-) συμμορφώσεως προϊόντος προς το πρότυπο αυτό — Οδηγία 98/34/ΕΚ — Διαδικασία πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών — Πεδίο εφαρμογής»

Στην υπόθεση C-613/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Supreme Court (Ανώτατο Δικαστήριο, Ιρλανδία) με απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 30 Δεκεμβρίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

James Elliott Construction Limited

κατά

Irish Asphalt Limited,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο τμήματος, M. Βηλαρά, J. Malenovský, M. Safjan και D. Šváby (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ’ ακροατηρίου συζητήσεως της 19ης Νοεμβρίου 2015,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η James Elliott Construction Limited, εκπροσωπούμενη από την E. Barington, SC, την C. Donnelly, BL, και τον B. Shipsey, SC, εντεταλμένους από τον D. O’Donovan, solicitor,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

- η Irish Asphalt Limited, εκπροσωπούμενη από τον T. Hogan, SC, τον D. Conlan Smyth, barrister, και τον N. Buckley, BL, εντεταλμένους από την N. Mulherin, solicitor,
- η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τον A. Joyce και τις L. Williams και J. Quaney, επικουρούμενους από τον B. Kennedy, SC, και την G. Gilmore, barrister,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την A. C. Becker και τους G. Braga da Cruz και Γ. Ζαββό,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 28ης Ιανουαρίου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, του άρθρου 4 της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών (ΕΕ 1989, L 40, σ. 12), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 93/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 1993 (ΕΕ 1993, L 220, σ. 1), (στο εξής: οδηγία 89/106), των άρθρων 1 και 8 της οδηγίας 98/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (ΕΕ 1998, L 204, σ. 37), όπως τροποποιήθηκε για τελευταία φορά με την οδηγία 2006/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2006 (ΕΕ 2006, L 363, σ. 81), (στο εξής: οδηγία 98/34) καθώς και του εναρμονισμένου προτύπου EN 13242:2002, που φέρει τον τίτλο «Αδρανή υλικών σταθεροποιημένων με υδραυλικές κονίες ή μη σταθεροποιημένων για χρήση στα τεχνικά έργα και την οδοποιία» (στο εξής: εναρμονισμένο πρότυπο EN 13242:2002).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς που αφορούσε την παράδοση αδρανών υλικών από λίθους εκ μέρους της Irish Asphalt Limited στην James Elliott Construction Limited.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 89/106

- 3 Η πρώτη, η τέταρτη, η έκτη, η έβδομη, η ενδέκατη και η δωδέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 89/106 ορίζουν τα εξής:

«Εκτιμώντας· ότι είναι καθήκον των κρατών μελών να βεβαιώνονται ότι, στο έδαφός τους, τα κτίρια και τα έργα πολιτικού μηχανικού σχεδιάζονται και κατασκευάζονται με τρόπο ώστε να μη διακυβεύεται η ασφάλεια των προσώπων, των οικόσιτων ζώων και των αγαθών, τηρουμένων ταυτόχρονα και άλλων βασικών απαιτήσεων προς την κατεύθυνση μιας γενικά καλύτερης ποιότητας ζωής·

[...]

ότι η Λευκή Βίβλος για την ολοκλήρωση της κοινής αγοράς, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 1985, προβλέπει, στην παράγραφο 71, ότι, στα πλαίσια της γενικής πολιτικής, θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε ορισμένους τομείς, στους οποίους περιλαμβάνεται και ο τομέας των δομικών κατασκευών· ότι η εξάλειψη των τεχνικών εμποδίων στον τομέα των δομικών κατασκευών, στο μέτρο που τα εμπόδια αυτά δεν είναι δυνατό να εξαλειφθούν με την αμοιβαία αναγνώριση της ισοτιμίας μεταξύ κρατών μελών, πρέπει να συμφωνεί με τη νέα προσέγγιση που προβλέπεται στο ψήφισμα του Συμβουλίου της 7ης Μαΐου 1985 [ΕΕ 1985, C 136, σ. 1], και που συνεπάγεται τον καθορισμό βασικών απαιτήσεων για την ασφάλεια καθώς και άλλων προς την κατεύθυνση μιας γενικά καλύτερης ποιότητας ζωής, χωρίς να υποβιβάζονται τα υπάρχοντα και αιτιολογημένα επίπεδα προστασίας στα κράτη μέλη·

[...]

ότι, ως βάση για τα εναρμονισμένα πρότυπα ή άλλες τεχνικές προδιαγραφές σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και για την κατάρτιση ή τη χορήγηση της ευρωπαϊκής τεχνικής έγκρισης, θα συνταχθούν ερμηνευτικά έγγραφα για να δώσουν συγκεκριμένη μορφή στις βασικές απαιτήσεις σε τεχνικό επίπεδο·

ότι οι βασικές αυτές απαιτήσεις παρέχουν τη βάση για την κατάρτιση εναρμονισμένων προτύπων σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών· ότι, για να επιτευχθούν οι καλύτερες δυνατές προϋποθέσεις για την ενιαία εσωτερική αγορά, για να καταστεί δυνατή η πρόσβαση στην αγορά αυτή, όσο το δυνατόν περισσότερων κατασκευαστών, για να εξασφαλιστεί ο μεγαλύτερος δυνατός βαθμός διαφάνειας της αγοράς και για να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ενός εναρμονισμένου συστήματος γενικών κανόνων στον τομέα των δομικών κατασκευών, πρέπει να θεσπιστούν εναρμονισμένα πρότυπα στη μεγαλύτερη δυνατή έκταση και όσο το δυνατό γρηγορότερα· ότι τα πρότυπα αυτά καταρτίζονται από ιδιωτικούς οργανισμούς και πρέπει να συνεχίζουν να μην αποτελούν υποχρεωτικά κείμενα· ότι, προς τούτο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (CEN) και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης (CENELEC) αναγνωρίζονται αρμόδιες για την έκδοση εναρμονισμένων προτύπων, σύμφωνα με τις γενικές κατευθύνσεις για τη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των οργανισμών αυτών, που υπογράφηκαν στις 13 Νοεμβρίου 1984· ότι, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ένα εναρμονισμένο τεχνικό πρότυπο είναι μια τεχνική προδιαγραφή (ευρωπαϊκό πρότυπο ή εναρμονισμένο έγγραφο) το οποίο εκδίδεται από έναν ή από τους δύο αυτούς οργανισμούς, κατόπιν εντολής της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σύμφωνα με την οδηγία 83/189/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 28ης Μαρτίου 1983 για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών [ΕΕ 1983, L 109, σ. 8]·

[...]

ότι ένα προϊόν θεωρείται κατάλληλο προς χρήση εφόσον ανταποκρίνεται προς ένα εναρμονισμένο πρότυπο, μια ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση ή μια μη εναρμονισμένη τεχνική προδιαγραφή αναγνωρισμένη σε κοινοτικό επίπεδο· ότι, στις περιπτώσεις που τα προϊόντα παρουσιάζουν περιορισμένη σημασία σε σχέση με τις βασικές απαιτήσεις και παρεκκλίνουν από τις υπάρχουσες τεχνικές προδιαγραφές, η καταλληλότητά τους προς χρήση μπορεί να βεβαιώνεται με προσφυγή σε αναγνωρισμένο οργανισμό·

ότι τα προϊόντα που με τον τρόπο αυτό θεωρούνται κατάλληλα αναγνωρίζονται εύκολα από το σήμα ΕΚ· ότι πρέπει να επιτρέπεται η ελεύθερη διακίνησή τους και η ελεύθερη χρήση τους για το σκοπό για τον οποίο προορίζονται, σε όλη την Κοινότητα».

- 4 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα προϊόντα που αναφέρει το άρθρο 1, τα οποία κατασκευάζονται για να χρησιμοποιηθούν σε έργα, μπορούν να διατίθενται στην αγορά μόνον εάν είναι κατάλληλα για τη χρήση για την οποία προορίζονται, εάν

δηλαδή έχουν χαρακτηριστικά τέτοια ώστε το έργο στο οποίο θα ενσωματωθούν, συναρμολογηθούν, εφαρμοσθούν ή εγκατασταθούν να μπορεί, εφόσον αυτό έχει ορθώς σχεδιαστεί και κατασκευαστεί, να ικανοποιήσει τις βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3, όπου και όταν τα εν λόγω έργα διέπονται από ρυθμίσεις που περιέχουν τέτοιες απαιτήσεις.»

- 5 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«Οι οριζόμενες βασικές απαιτήσεις που ισχύουν για τα έργα και μπορούν να επηρεάσουν τα τεχνικά χαρακτηριστικά ενός προϊόντος, εκτίθενται ως στόχοι στο παράρτημα I. Μπορούν να ισχύουν μία, μερικές ή όλες από τις εν λόγω απαιτήσεις· οι απαιτήσεις αυτές θα πρέπει να πληρούνται επί μια οικονομικώς αποδεκτή διάρκεια ζωής.»

- 6 Το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας αυτής έχει ως εξής:

«1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως “τεχνικές προδιαγραφές” νοούνται τα πρότυπα και οι τεχνικές εγκρίσεις.

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, εναρμονισμένα πρότυπα είναι οι τεχνικές προδιαγραφές που εγκρίνονται από την CEN ή την CENELEC ή και από τους δύο αυτούς οργανισμούς, μετά από εντολή της Επιτροπής σύμφωνα με την [οδηγία 83/189], βάσει γνώμης της επιτροπής η οποία αναφέρεται στο άρθρο 19, και σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις που αφορούν τη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των δύο αυτών οργανισμών, οι οποίες υπογράφηκαν στις 13 Νοεμβρίου 1984.

2. Τα κράτη μέλη θεωρούν κατάλληλα προς χρήση τα προϊόντα [του τομέα των δομικών κατασκευών] που επιτρέπουν στα [δομικά] έργα στα οποία χρησιμοποιούνται, εφόσον αυτά έχουν σχεδιαστεί και εκτελεστεί ορθά, να πληρούν τις αναφερόμενες στο άρθρο 3 βασικές απαιτήσεις, εάν τα εν λόγω προϊόντα φέρουν τη σήμανση “CE” που υποδηλώνει ότι πληρούν το σύνολο των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι διαδικασίες για την εκτίμηση της πιστότητας που προβλέπονται στο κεφάλαιο V και η διαδικασία που προβλέπεται στο κεφάλαιο III. Η σήμανση “CE” πιστοποιεί:

α) ότι συμφωνούν με τα αντίστοιχα εθνικά πρότυπα τα οποία προέρχονται από τη μεταγραφή των εναρμονισμένων προτύπων σε εθνικό δίκαιο, και ότι οι σχετικές πηγές έχουν δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*. Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν τη μνεία των εθνικών αυτών προτύπων·

β) ότι συμφωνούν με την ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, που χορηγείται σύμφωνα με τη διαδικασία του κεφαλαίου III

ή

γ) ότι συμφωνούν με τις εθνικές τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην παράγραφο 3, στο βαθμό που δεν υπάρχουν εναρμονισμένες προδιαγραφές· κατάλογος των εθνικών αυτών προδιαγραφών συντάσσεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 5 παράγραφος 2.»

- 7 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη δεν παρεμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία, τη διάθεση στην αγορά ή τη χρήση στο έδαφός τους, των προϊόντων που πληρούν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας.

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η χρήση αυτών των προϊόντων, για τον σκοπό για τον οποίο προορίζονται, δεν θα παρεμποδίζεται από κανόνες ή προϋποθέσεις που επιβάλλονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς οι οποίοι λειτουργούν ως δημόσια επιχείρηση ή ως δημόσιος οργανισμός βάσει της μονοπωλιακής τους θέσης.»

8 Το άρθρο 7 της οδηγίας αυτής ορίζει τα κάτωθι:

«1. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ποιότητα των εναρμονισμένων προτύπων για τα σκοπούμενα προϊόντα [του τομέα των δομικών κατασκευών], τα πρότυπα καταρτίζονται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης βάσει εντολών τις οποίες τους δίδει η Επιτροπή [...].

2. Τα πρότυπα που καταρτίζονται κατ' αυτό τον τρόπο, λαμβανομένων υπόψη των ερμηνευτικών εγγράφων, πρέπει, κατά το δυνατόν, να διατυπώνονται ως απαιτήσεις σχετικά με τις επιδόσεις των προϊόντων [του τομέα των δομικών κατασκευών].

3. Μετά την κατάρτιση των προτύπων από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης, η Επιτροπή δημοσιεύει τα σχετικά στοιχεία στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* [σειρά C].»

9 Σύμφωνα με το άρθρο 65 του κανονισμού (ΕΕ) 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2011, για τη θέσπιση εναρμονισμένων όρων εμπορίας προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών και για την κατάργηση της οδηγίας 89/106 (ΕΕ 2011, L 88, σ. 5), η οδηγία 89/106 καταργήθηκε. Εντούτοις, ο εν λόγω κανονισμός δεν εφαρμόζεται *ratione temporis* στη διαφορά της κύριας δίκης.

Η οδηγία 98/34

10 Το άρθρο 1, σημεία 3, 4 και 11, της οδηγίας 98/34, που αντικατέστησε την οδηγία 83/189, ορίζει τα εξής:

«Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

3) “Τεχνική προδιαγραφή”: η προδιαγραφή που περιέχεται σε έγγραφο στο οποίο ορίζονται τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος, όπως τα επίπεδα ποιότητας ή ιδιότητες χρήσης, η ασφάλεια, οι διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων που ισχύουν για το προϊόν όσον αφορά την ονομασία πώλησης, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και τις μεθόδους δοκιμής, τη συσκευασία, τη σήμανση και το ετικετάρισμα, καθώς και τις διαδικασίες αξιολόγησης της πιστότητας.

[...]

4) “Άλλη απαίτηση”: απαίτηση, εκτός των τεχνικών προδιαγραφών, επιβαλλόμενη σε ένα προϊόν, ιδίως για λόγους προστασίας των καταναλωτών ή του περιβάλλοντος, η οποία αφορά τον κύκλο ζωής του προϊόντος μετά τη διάθεσή του στην αγορά, όπως οι συνθήκες χρησιμοποίησης, ανακύκλωσης, επαναχρησιμοποίησης ή εξάλειψής του, εφόσον οι συνθήκες αυτές μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη σύνθεση ή τη φύση του προϊόντος, ή την εμπορία του·

[...]

11) “τεχνικός κανόνας”: τεχνική προδιαγραφή ή άλλη απαίτηση ή κανόνας σχετικά με τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των οικείων διοικητικών διατάξεων των οποίων η τήρηση είναι υποχρεωτική *de jure* ή *de facto*, για την εμπορία, την παροχή υπηρεσιών, την εγκατάσταση ενός φορέα παροχής υπηρεσιών ή τη χρήση σε κράτος μέλος ή σε σημαντικό τμήμα του κράτους αυτού, όπως επίσης, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 10, οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών που απαγορεύουν την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος και την παροχή ή χρήση μιας υπηρεσίας ή την εγκατάσταση για την παροχή των υπηρεσιών αυτών.

Τεχνικοί κανόνες de facto είναι ιδίως:

- οι νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις ενός κράτους μέλους οι οποίες παραπέμπουν είτε σε τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις είτε σε κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες, είτε σε επαγγελματικούς κώδικες ή κώδικες ορθής πρακτικής που με τη σειρά τους παραπέμπουν σε τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες, η τήρηση των οποίων αποτελεί τεκμήριο συμβατότητας προς τις προδιαγραφές που καθορίζονται από τις εν λόγω νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις,
- οι εκούσιες συμφωνίες στις οποίες η δημόσια αρχή είναι συμβαλλόμενο μέρος και οι οποίες αποσκοπούν στην τήρηση, προς το δημόσιο συμφέρον, των τεχνικών προδιαγραφών ή άλλων απαιτήσεων ή κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες. Εξαιρούνται οι συγγραφές υποχρεώσεων των δημοσίων συμβάσεων,
- οι τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή οι κανόνες περί υπηρεσιών, που συνδέονται με φορολογικά ή οικονομικά μέτρα και επηρεάζουν την κατανάλωση προϊόντων ή υπηρεσιών ενθαρρύνοντας την τήρηση των τεχνικών αυτών προδιαγραφών ή άλλων απαιτήσεων ή κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες· εξαιρούνται οι τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή οι κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες που έχουν σχέση με τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης».

11 Το άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 3, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 10, τα κράτη μέλη γνωστοποιούν πάραυτα στην Επιτροπή κάθε σχέδιο τεχνικού κανόνα, εκτός αν πρόκειται απλώς για αυτούσια μεταφορά ενός διεθνούς ή ευρωπαϊκού προτύπου, οπότε αρκεί μια απλή πληροφόρηση ως προς το συγκεκριμένο πρότυπο· επίσης, απευθύνουν στην Επιτροπή κοινοποίηση σχετικά με τους λόγους για τους οποίους είναι αναγκαία η θέσπιση ενός τέτοιου τεχνικού κανόνα, εκτός εάν οι λόγοι αυτοί συνάγονται ήδη από το ίδιο το σχέδιο.

[...]

Τα κράτη μέλη προβαίνουν σε νέα γνωστοποίηση υπό τους ανωτέρω όρους εφόσον επιφέρουν σημαντικές τροποποιήσεις στο σχέδιο αυτό με αποτέλεσμα να τροποποιείται το πεδίο εφαρμογής του, να συντομεύεται το αρχικό χρονοδιάγραμμα εφαρμογής, να προστίθενται προδιαγραφές ή απαιτήσεις ή να καθίστανται πιο αυστηρές οι εν λόγω προδιαγραφές ή απαιτήσεις.

[...]

3. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν το ταχύτερο στην Επιτροπή το οριστικό κείμενο ενός τεχνικού κανόνα.»

Το πρότυπο EN 13242:2002

12 Το πρότυπο EN 13242:2002 καταρτίστηκε από την Τεχνική Επιτροπή CEN/TC 154 «Aggregates» και εγκρίθηκε από την CEN, στις 23 Σεπτεμβρίου 2002, σύμφωνα με εντολή της Επιτροπής της 6ης Ιουλίου 1998 (M 125 – Εντολή προς τη CEN/CENELEC για την εκτέλεση εργασιών τυποποίησης με σκοπό την κατάρτιση εναρμονισμένων προτύπων για αδρανή υλικά για τις συγκεκριμένες χρήσεις, στο εξής: εντολή M 125), εκδοθείσα βάσει της οδηγίας 89/106.

– Η εντολή M 125

13 Το προοίμιο της εντολής M 125 έχει ως εξής:

«[...] Στους σκοπούς της οδηγίας συγκαταλέγεται η εξάλειψη των τεχνικών εμποδίων στις συναλλαγές στον τομέα των δομικών κατασκευών, στο μέτρο που τα εμπόδια αυτά δεν είναι δυνατό να εξαλειφθούν με την αμοιβαία αναγνώριση της ισοτιμίας όλων των κρατών μελών. Συνεπώς, σε μια πρώτη φάση, οι εντολές τυποποίησης θα αναφέρονται στα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών που είναι δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενο τεχνικών εμποδίων στις συναλλαγές.

Η παρούσα εντολή έχει ως σκοπό τη θέσπιση διατάξεων για τη διαμόρφωση ποιοτικών εναρμονισμένων ευρωπαϊκών προτύπων, ώστε, αφενός, να καταστεί δυνατή η “προσέγγιση” των εθνικών νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων (εφεξής: κανονιστικές ρυθμίσεις), και, αφετέρου, να δημιουργηθεί τεκμήριο καταλληλότητας των σύμφωνων προς τα πρότυπα αυτά προϊόντων για την χρήση για την οποία προορίζονται, όπως ορίζεται στην οδηγία.»

14 Το κεφάλαιο II του κειμένου αυτού, που φέρει τον τίτλο «Εκτέλεση της εντολής», ορίζει τα εξής:

«1. Η CEN/CENELEC θα υποβάλει λεπτομερές πρόγραμμα εργασιών στην Επιτροπή το αργότερο εντός τριών μηνών από την έγκριση της επιτροπής που έχει συσταθεί δυνάμει της οδηγίας 83/189.

[...]

5. Κάθε πρόταση προσθήκης προϊόντων, χρήσεων και υλικών ή μορφών που δεν προβλέπονται στην εντολή αλλά κρίνονται αναγκαία από την τεχνική επιτροπή, πρέπει να υποβάλλεται προς εξέταση στις υπηρεσίες της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το πρόγραμμα εργασιών. Τα πρότυπα που καταρτίζονται για τα μη καλυπτόμενα από την παρούσα εντολή προϊόντα δεν θα υπάγονται στο καθεστώς των εναρμονισμένων προτύπων. Πέραν των διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας [98/34], πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι όλα τα προϊόντα που καλύπτονται από την εντολή υπάγονται σε σύστημα βεβαιώσεως της πιστότητας σύμφωνο προς τη σχετική απόφαση της Επιτροπής, πράγμα που δεν συμβαίνει στην περίπτωση των μη καλυπτόμενων προϊόντων.

6. Κάθε πρόταση που αφορά την προσθήκη χαρακτηριστικών και πτυχών ανθεκτικότητας που δεν προβλέπονται στην εντολή, αλλά κρίνονται αναγκαία από την τεχνική επιτροπή πρέπει να παρουσιάζεται σε χωριστό κεφάλαιο του προγράμματος εργασιών και θα εξετάζεται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

[...]

8. Οι τεχνικές επιτροπές της CEN πρέπει να δώσουν μια τεχνική απάντηση για τον καθορισμό των χαρακτηριστικών της εντολής, λαμβάνοντας υπόψη τις προϋποθέσεις που εκτίθενται κατωτέρω· οι προτεινόμενες μέθοδοι δοκιμής πρέπει να συνδέονται άμεσα με τα σχετικά απαιτούμενα χαρακτηριστικά και δεν πρέπει να παραπέμπουν σε μεθόδους καθορισμού χαρακτηριστικών που δεν απαιτούνται από την εντολή. Οι απαιτήσεις ανθεκτικότητας θα πρέπει να εξετάζονται εντός του πλαισίου που διαμορφώνεται από τις παρούσες εξελίξεις της τεχνολογίας.

9. Κάθε παραπομπή σε μεθόδους δοκιμών/υπολογισμού πρέπει να είναι σύμφωνη με την επιδιωκόμενη εναρμόνιση. Σε γενικές γραμμές, θα πρέπει να γίνεται παραπομπή σε μία μόνο μέθοδο για τον προσδιορισμό εκάστου χαρακτηριστικού για συγκεκριμένο προϊόν ή οικογένεια προϊόντων.

Εάν, ωστόσο, για ένα προϊόν ή οικογένεια προϊόντων, εξαιτίας δικαιολογημένων λόγων επιβάλλεται να γίνεται παραπομπή σε περισσότερες από μία μεθόδους για τον προσδιορισμό του ίδιου χαρακτηριστικού, τούτο πρέπει να αιτιολογείται. Σε αυτή την περίπτωση, όλες οι μέθοδοι στις οποίες γίνεται παραπομπή πρέπει να συνδέονται με το σύνδεσμο “ή” και πρέπει να υποδεικνύεται ο τρόπος εφαρμογής τους.

Σε κάθε άλλη περίπτωση, μπορεί να γίνουν δεκτές δύο ή περισσότερες μέθοδοι δοκιμών/υπολογισμού για τον προσδιορισμό ενός χαρακτηριστικού μόνον αν υπάρχει ή μπορεί να υπάρξει συσχέτιση μεταξύ τους. Το σχετικό εναρμονισμένο πρότυπο πρέπει στη συνέχεια να επιλέξει μία από αυτές ως μέθοδο αναφοράς.

Οι μέθοδοι δοκιμών και/ή υπολογισμού πρέπει να έχουν, όποτε αυτό είναι δυνατό, οριζόντιο χαρακτήρα που να καλύπτει το ευρύτερο δυνατό φάσμα προϊόντων.

[...]

12. Το περιεχόμενο της παρούσας εντολής μπορεί, ενδεχομένως, να τροποποιηθεί ή να διευρυνθεί. Η αποδοχή του προγράμματος εργασιών από την Επιτροπή δεν συνεπάγεται την αποδοχή όλων των στοιχείων που μνημονεύονται ως προτύπων αναφοράς. Οι τεχνικές επιτροπές θα πρέπει να αποδείξουν την άμεση σχέση μεταξύ των εν λόγω στοιχείων και της ανάγκης εναρμονίσεως των προϊόντων, των προβλεπόμενων χρήσεων και των χαρακτηριστικών που αναφέρονται στην εντολή. Εξάλλου, η αποδοχή του προγράμματος αυτού δεν αποκλείει το ενδεχόμενο η CEN να προσθέσει νέα στοιχεία για την πλήρη τήρηση των όρων εντολής.

[...]

15. Η CEN/CENELEC θα ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή για κάθε πρόβλημα που συνδέεται με την εκτέλεση της εντολής και θα υποβάλ[λ]ει ετήσια έκθεση σχετικά με την πρόοδο των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της εντολής.
16. Η έκθεση σχετικά με την πρόοδο των εργασιών θα περιλαμβάνει περιγραφή των εκτελεσθεισών εργασιών και θα αναφέρει τις αντιμετωπισθείσες πολιτικές ή τεχνικές δυσκολίες, ιδίως τις δυνάμενες να οδηγήσουν τις αρχές κράτους μέλους να διατυπώσουν αντιρρήσεις ή να προσφύγουν στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας [98/34].
17. Η έκθεση για την πρόοδο των εργασιών θα συνοδεύεται από τα τελευταία σχέδια κάθε προτύπου που αφορά η εντολή και τις τελευταίες εκθέσεις για τις υπεργολαβικώς ανατεθείσες εργασίες.

[...]

19. Η αποδοχή αυτής της εντολής από τη CEN/CENELEC μπορεί να λάβει χώρα μόνον μετά την αποδοχή του προγράμματος εργασιών από τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

[...]

21. Η CEN/CENELEC θα υποβάλει τα τελικά σχέδια των εναρμονισμένων ευρωπαϊκών προτύπων και των σχετικών συνοδευτικών προτύπων στις υπηρεσίες της Επιτροπής για επιβεβαίωση της συμφωνίας τους προς την παρούσα εντολή σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που συμφωνήθηκε μεταξύ της CEN/CENELEC και της Επιτροπής, στο οποίο γίνεται αναφορά στο σημείο II.2.δ'.»

15 Το κεφάλαιο III του εν λόγω κειμένου, που φέρει τον τίτλο «Εναρμονισμένα πρότυπα», έχει ως εξής:

«1. Τα εναρμονισμένα πρότυπα θα πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα αποδείξεως της συμφωνίας των προϊόντων που απαριθμούνται στα παραρτήματα 1 και 2 προς τις βασικές απαιτήσεις. Δεδομένου ότι ένας από τους σκοπούς της οδηγίας είναι να άρει τα εμπόδια στο εμπόριο, τα πρότυπα τα οποία απορρέουν από αυτή θα διατυπώνονται, κατά το δυνατόν, ως απαιτήσεις σχετικά με τις επιδόσεις των προϊόντων (άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας), λαμβανομένων υπόψη των ερμηνευτικών εγγράφων.

2. Το εναρμονισμένο πρότυπο θα περιέχει:

[...]

— τις μεθόδους (υπολογισμού, δοκιμών ή άλλες) ή παραπομπή σε πρότυπο που περιέχει τις μεθόδους για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών αυτών·

[...]».

16 Τα παραρτήματα 1 έως 3 της εντολής M 125 διευκρινίζουν, αντιστοίχως, το πεδίο εφαρμογής της εντολής, το τεχνικό πλαίσιο αναφοράς της καθώς και τις απαιτήσεις της όσον αφορά την βεβαίωση πιστότητας.

– Το εναρμονισμένο πρότυπο EN 13242:2002

17 Στο σημείο 1, δεύτερο εδάφιο, το εναρμονισμένο πρότυπο EN 13242:2002 ορίζει ότι σε αυτό «περιλαμβάνεται η αξιολόγηση της συμμορφώσεως των προϊόντων προς το παρόν [εναρμονισμένο πρότυπο]».

18 Το σημείο 6 του εν λόγω εναρμονισμένου προτύπου, που φέρει τον τίτλο «Χημικά χαρακτηριστικά», ορίζει τα εξής:

«6.1 Γενικά

Η ανάγκη διενέργειας δοκιμών και δηλώσεως όλων των κατά το παρόν κεφάλαιο ιδιοτήτων εξαρτάται από την τελική χρήση ή την προέλευση του αδρανούς υλικού. Εφόσον απαιτείται, πρέπει να διενεργούνται οι κατά το κεφάλαιο 6 δοκιμές για τον προσδιορισμό των σχετικών χημικών ιδιοτήτων.

[...]

6.3 Ολικό θείο

Εφόσον απαιτείται, η συνολική περιεκτικότητα του αδρανούς υλικού σε θείο, όπως αυτή καθορίζεται βάσει του [κεφαλαίου 11 του προτύπου] EN 1744-1:1998 [που εκδόθηκε από τη CEN εκτός πλαισίου κάθε εντολής της Επιτροπής και της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 7 της οδηγίας], πρέπει να δηλώνεται σύμφωνα με την αντίστοιχη κατηγορία του πίνακα 13 [που φέρει τον τίτλο «Κατηγορίες με τις ανώτατες τιμές συνολικής περιεκτικότητας σε θείο»:]

Αδρανή υλικά	Συνολική περιεκτικότητα σε θείο %	Κατηγορία <i>S</i>
Αδρανή υλικά εκτός της αερόψυκτου σκωρίας υψικαμίνου	≤ 1	<i>S</i> ₁
	> 1	<i>S</i> _{δηλωθέν}
	Άνευ προϋποθέσεων	<i>S</i> _{NR}

Αερόψυκτος σκωρία υψικαμίνου	≤ 2	S_2
	> 2	$S_{\text{δηλωθέν}}$
	Άνευ προϋποθέσεων	S_{NR}

[...]»

- 19 Το «Παράρτημα ΖΑ (Ενημερωτικό) – Ρήτρες του παρόντος Ευρωπαϊκού Προτύπου που αφορούν τις βασικές απαιτήσεις ή άλλες διατάξεις των οδηγιών ΕΕ» του εν λόγω εναρμονισμένου προτύπου αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι «οι ρήτρες του [...] ευρωπαϊκού προτύπου EN 13242:2002 που παρατίθενται στο παρόν παράρτημα πληρούν τους όρους της εντολής που δόθηκε βάσει της [οδηγίας 89/106]» και ότι «η συμμόρφωση με τις ρήτρες αυτές παρέχει τεκμήριο καταλληλότητας των αδρανών υλικών που καλύπτονται από το παρόν ευρωπαϊκό πρότυπο για την επιδιωκόμενη χρήση τους η οποία εκτίθεται στο παρόν».
- 20 Τα στοιχεία αναφοράς του εναρμονισμένου προτύπου EN 13242:2002 δημοσιεύτηκαν στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της 27ης Μαρτίου 2003 (ΕΕ 2003, C 75, σ. 8).

Το ιρλανδικό δίκαιο

Ο νόμος περί πωλήσεως αγαθών και παροχής υπηρεσιών

- 21 Το άρθρο 10 του Sale of Goods and Supply of Services Act 1980 (νόμος περί πωλήσεως αγαθών και παροχής υπηρεσιών του 1980) εισήγαγε ένα νέο άρθρο 14 στον Sale of Goods Act 1893 (νόμος περί πωλήσεως αγαθών του 1893), το οποίο ορίζει τα εξής:

«(1) Τηρουμένων των διατάξεων του παρόντος νόμου και κάθε σχετικού νομοθετήματος, δεν ισχύει σιωπηρός όρος ή εγγύηση ως προς την ποιότητα ή την καταλληλότητα για οποιοδήποτε συγκεκριμένη χρήση των αγαθών που παραδίδονται βάσει συμβάσεως πωλήσεως.

(2) Όταν ο πωλητής πωλεί αγαθά στο πλαίσιο επιχειρηματικής δραστηριότητας, ισχύει ο σιωπηρός όρος ότι τα αγαθά που παραδίδονται βάσει της συμβάσεως είναι εμπορεύσιμης ποιότητας, πλην όμως τέτοιος όρος δεν ισχύει:

- (α) όσον αφορά ελαττώματα επί των οποίων έχει επιστηθεί ειδικά η προσοχή του αγοραστή πριν από τη σύναψη της συμβάσεως ή
- (β) αν ο αγοραστής εξετάσει τα προϊόντα πριν από τη σύναψη της συμβάσεως, όσον αφορά ελαττώματα τα οποία θα έπρεπε να είχε αποκαλύψει η εξέταση αυτή.

(3) Τα αγαθά είναι εμπορεύσιμης ποιότητας, εφόσον είναι κατάλληλα για τη χρήση ή τις χρήσεις για τις οποίες αγοράζονται συνήθως τα αγαθά αυτού του είδους και είναι τόσο ανθεκτικά όσο είναι εύλογο να αναμένεται, λαμβανομένης υπόψη κάθε περιγραφής των αγαθών αυτών, της τιμής τους (εάν είναι κρίσιμη) και κάθε άλλης σχετικής περιστάσεως, κάθε αναφορά δε του παρόντος νόμου στα μη εμπορεύσιμα αγαθά θα πρέπει να ερμηνεύεται αναλόγως.

(4) Όταν ο πωλητής πωλεί αγαθά στο πλαίσιο επιχειρηματικής δραστηριότητας και ο αγοραστής, ρητώς ή σιωπηρώς, γνωστοποιεί στον πωλητή οποιαδήποτε συγκεκριμένη χρήση για την οποία αγοράζονται τα εμπορεύματα αυτά, ισχύει ο σιωπηρός όρος ότι τα αγαθά που πωλούνται βάσει της συμβάσεως είναι ευλόγως κατάλληλα για τη χρήση αυτή, ανεξαρτήτως του εάν τα αγαθά αυτά αγοράζονται συνήθως για τέτοια χρήση, εκτός αν προκύπτει από τις περιστάσεις ότι ο αγοραστής δεν στηρίζεται στην ικανότητα ή στην κρίση του πωλητή, ή ότι είναι παράλογο να στηριχθεί σε αυτές.

[...]»

Το πρότυπο I.S. EN 13242:2002

- 22 Το πρότυπο EN 13242:2002 μεταφέρθηκε στην ιρλανδική έννομη τάξη από την National Standard Authority of Ireland (ιρλανδική αρχή τυποποίησης) μέσω του προτύπου I.S. EN 13242:2002.

Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 23 Στο πλαίσιο της κατασκευής του Κέντρου Νεότητας του Ballymun στο Δουβλίνο (Ιρλανδία) από την James Elliott Construction, οι τεθείσες προδιαγραφές επέβαλλαν, μεταξύ άλλων, τα εσωτερικά δάπεδα του κτιρίου να τοποθετηθούν πάνω σε στρώμα 225 χιλιοστών «καλά συμπιεσμένου λιθοδέματος τύπου Clause 804 brute σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Department of Enterprise». Προς τον σκοπό αυτό, η Irish Asphalt παρέδωσε στην Elliott Construction προϊόν χαρακτηρισθέν ως «Clause 804 brute».
- 24 Μετά το πέρας των εργασιών, εμφανίστηκαν ρωγμές στα δάπεδα και στις οροφές, που κατέστησαν το κτίριο ακατάλληλο προς χρήση. Η James Elliott Construction αποδέχθηκε τη σχετική ευθύνη και πραγματοποίησε εργασίες αποκαταστάσεως αξίας 1,5 εκατομμυρίου ευρώ.
- 25 Στις 13 Ιουνίου 2008, η James Elliot άσκησε αγωγή αποζημιώσεως κατά της Irish Asphalt, επειδή οι επίμαχες κακοτεχνίες οφείλονταν στην παρουσία σιδηροπυρίτη στα αδρανή υλικά Clause 804 που η τελευταία παρέδωσε.
- 26 Με απόφαση της 25ης Μαΐου 2011, το High Court (ανώτερο δικαστήριο, Ιρλανδία) έκρινε ότι οι κακοτεχνίες του μπετόν οφείλονταν στην παρουσία σιδηροπυρίτη στα αδρανή υλικά που παρέδωσε η Irish Asphalt στη James Elliott Construction. Συναφώς, διαπίστωσε ότι από τις αναλύσεις των ληφθέντων από το κτίριο αδρανών υλικών προέκυψε ότι τα υλικά αυτά δεν ήταν σύμφωνα προς το ιρλανδικό πρότυπο I.S. EN 13242:2002 που μετέφερε στην ιρλανδική έννομη τάξη το ευρωπαϊκό πρότυπο EN 13242:2002, ιδίως όσον αφορά την περιεκτικότητά τους σε θείο.
- 27 Κατά συνέπεια, έκρινε ότι η Irish Asphalt παρέβη τις συμβατικές της υποχρεώσεις οι οποίες της επέβαλλαν, σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 2, του νόμου περί πώλησεως αγαθών, να παραδώσει αδρανή υλικά «εμπορεύσιμης ποιότητας» και «κατάλληλα προς χρήση».
- 28 Η Irish Asphalt άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Supreme Court (Ανώτατο Δικαστήριο, Ιρλανδία).
- 29 Στις 2 Δεκεμβρίου 2014, το Supreme Court (Ανώτατο Δικαστήριο) εξέδωσε απόφαση αποφαινόμενο μόνον επί των ζητημάτων εθνικού δικαίου και απορρίπτοντας την έφεση, επιφυλασσόμενο δε για όλα τα ζητήματα που εμπίπτουν στο δίκαιο της Ένωσης.
- 30 Στο πλαίσιο αυτό, το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται, πρώτον, ως προς το νομικό καθεστώς των εναρμονισμένων ευρωπαϊκών προτύπων για τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών καθώς και ως προς τη σημασία τους για τις συμβατικές σχέσεις μεταξύ δύο ιδιωτών όταν γίνεται αναφορά, στο πλαίσιο συμβάσεως προμήθειας αγαθών, σε εθνικό πρότυπο εκδοθέν κατ' εφαρμογήν εναρμονισμένου προτύπου, δεύτερον, ως προς την ερμηνεία του ευρωπαϊκού προτύπου EN 13242:2002 όσον αφορά την έκταση και το περιεχόμενό του, ιδίως σχετικά με τα τεκμήρια που δημιουργεί η συμμόρφωση προς το εν λόγω πρότυπο και τα μέσα ανατροπής τους και, τρίτον, ως προς τη σχέση μεταξύ των διατάξεων εθνικού δικαίου που προβλέπουν την ύπαρξη ορισμένων σιωπηρών συμβατικών ρητρών και της υποχρεώσεως κοινοποίησης που επιβάλλει στα κράτη μέλη η εφαρμογή της οδηγίας 98/34.

31 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Supreme Court (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) α) Όταν, σύμφωνα με ιδιωτική σύμβαση, ο συμβαλλόμενος υποχρεούται να παραδώσει προϊόν που παρήχθη σύμφωνα με εθνικό πρότυπο το οποίο εγκρίθηκε κατ' εφαρμογήν ευρωπαϊκού προτύπου, καταρτισθέντος κατ' εντολήν της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δυνάμει των διατάξεων της οδηγίας 89/106, αποτελεί η ερμηνεία του εν λόγω προτύπου ζήτημα για το οποίο μπορεί να ζητηθεί η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως από το Δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ;
- β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα 1α, απαιτεί το πρότυπο EN 13242:2002 να αποδεικνύεται η συμμόρφωση προς το εν λόγω πρότυπο ή η παράβασή του μόνο με βάση αποτελέσματα δοκιμών σύμφωνα με τα (μη καταρτισθέντα κατόπιν εντολής) πρότυπα τα οποία έχει εγκρίνει η CEN και στα οποία παραπέμπει το EN 13242:2002, εφόσον οι δοκιμές αυτές διεξάγονται κατά τη στιγμή της παραγωγής και/ή της παραδόσεως, ή είναι δυνατό να αποδεικνύεται παράβαση του προτύπου (και κατά συνέπεια αθέτηση της συμβάσεως) με βάση αποτελέσματα δοκιμών που διεξάγονται αργότερα, εάν τα αποτελέσματα των δοκιμών αυτών αποδεικνύουν λογικά παράβαση του εν λόγω προτύπου;
- 2) Υποχρεούται το εθνικό δικαστήριο το οποίο επιλαμβάνεται αγωγής λόγω παραβάσεως συμβάσεως ιδιωτικού δικαίου σχετικά με προϊόν παρασκευασμένο σύμφωνα με ευρωπαϊκό πρότυπο το οποίο εγκρίθηκε κατ' εντολήν της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βάσει της οδηγίας [89/106], να μην εφαρμόσει τις διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες προβλέπουν [την ύπαρξη σιωπηρών συμβατικών] όρων που αφορούν την εμπορευσιμότητα και την καταλληλότητα προς χρήση ή την ποιότητα, με το σκεπτικό ότι [οι εν λόγω] διατάξεις του νόμου ή η εφαρμογή τους δημιουργούν πρότυπα ή επιβάλλουν τεχνικές προδιαγραφές ή απαιτήσεις που δεν έχουν γνωστοποιηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 98/34;
- 3) Υποχρεούται το εθνικό δικαστήριο, κατά την εξέταση αγωγής λόγω [μη εκτελέσεως] ιδιωτικής συμβάσεως, ασκηθείσας, κατά τους ισχυρισμούς του διαδίκου, λόγω παραβάσεως όρου σχετικού με την εμπορευσιμότητα ή την καταλληλότητα προς χρήση (ο οποίος περιλαμβάνεται σιωπηρώς, σύμφωνα με τον εθνικό νόμο, στη σύμβαση μεταξύ των συμβαλλομένων και τον οποίο οι συμβαλλόμενοι δεν έχουν τροποποιήσει ούτε συμφωνήσει να μην εφαρμόσουν) όσον αφορά προϊόν που παρήχθη σύμφωνα με το πρότυπο EN 13242:2002, να τεκμαίρει ότι το προϊόν είναι τέτοιας ποιότητας που το καθιστά εμπορεύσιμο και κατάλληλο προς χρήση και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, μπορεί ένα τέτοιο τεκμήριο να ανατραπεί μόνο με την απόδειξη της μη συμμορφώσεως προς το πρότυπο EN 13242:2002 βάσει δοκιμών οι οποίες διεξάγονται σύμφωνα με τις δοκιμές και τα πρωτόκολλα στα οποία παραπέμπει το πρότυπο EN 13242:2002 και οι οποίες διεξάγονται κατά τη στιγμή της παραδόσεως του προϊόντος;
- 4) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στα ερωτήματα 1α και 3, προβλέπεται από ή σύμφωνα με το πρότυπο EN 13242:2002 όριο για τη συνολική περιεκτικότητα των αδρανών υλικών σε θείο, οπότε η συμμόρφωση με ένα τέτοιο όριο απαιτείται, μεταξύ άλλων, προκειμένου να τεκμαίρεται η εμπορευσιμότητα ή η καταλληλότητα προς χρήση;
- 5) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στα ερωτήματα 1α και 3, είναι απαραίτητη η απόδειξη ότι το προϊόν έφερε τη σήμανση “CE”, προκειμένου να γίνει επίκληση του τεκμηρίου που δημιουργεί το παράρτημα ZA του προτύπου EN 13242:2002 και/ή το άρθρο 4 της οδηγίας 89/106;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος, στοιχείο α', που αφορά την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου

- 32 Με το πρώτο ερώτημα, στοιχείο α', το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 267 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι, όταν εθνικό δικαστήριο επιλαμβάνεται διαφοράς που αφορά σύμβαση ιδιωτικού δικαίου επιβάλλουσα στον συμβαλλόμενο να παραδώσει προϊόν σύμφωνο προς εθνικό πρότυπο με το οποίο μεταφέρεται στην εθνική έννομη τάξη εναρμονισμένο πρότυπο κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106 του οποίου τα στοιχεία έχουν δημοσιευθεί από την Επιτροπή στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, σειρά C, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει το εν λόγω πρότυπο με προδικαστική απόφαση.
- 33 Προκαταρκτικώς, πρέπει, αφενός, να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με την απόφαση περί παραπομπής, το επίμαχο στην κύρια δίκη τεχνικό πρότυπο I.S. EN 13242:2002 αποτελεί τη μεταφορά στο ιρλανδικό δίκαιο του εναρμονισμένου προτύπου EN 13242:2002 από την ιρλανδική αρχή τυποποίησης. Κατά συνέπεια, η έννοια που πρέπει να δοθεί στο πρώτο πρότυπο εξαρτάται άμεσα από την ερμηνεία του δευτέρου προτύπου.
- 34 Αφετέρου, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύει πράξεις οι οποίες, καίτοι έχουν εκδοθεί από όργανα που δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως «θεσμικά ή λοιπά όργανα ή οργανισμοί της Ένωσης», εντούτοις έχουν τη φύση μέτρων εκτελέσεως ή εφαρμογής πράξης του δικαίου της Ένωσης (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 20ής Σεπτεμβρίου 1990, *Sevince*, C-192/89, EU:C:1990:322, σκέψη 10, και της 21ης Ιανουαρίου 1993, *Deutsche Shell*, C-188/91, EU:C:1993:24, σκέψη 17), η δε λύση αυτή δικαιολογείται από τον ίδιο τον σκοπό του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το οποίο αποσκοπεί στη διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής, εντός της Ένωσης, όλων των διατάξεων που αποτελούν τμήμα της έννομης τάξης της Ένωσης, ώστε τα αποτελέσματά τους να μην ποικίλλουν ανάλογα με την ερμηνεία που τους δίδεται στα διάφορα κράτη μέλη (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 1990, *Sevince*, C-192/89, EU:C:1990:322, σκέψη 11).
- 35 Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει επίσης διευκρινίσει ότι το γεγονός ότι μια πράξη του δικαίου της Ένωσης στερείται δεσμευτικής ισχύος δεν αποκλείει τη δυνατότητα του Δικαστηρίου να αποφαινεται, στο πλαίσιο της διαδικασίας υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ως προς την ερμηνεία της πράξεως αυτής (απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 1993, *Deutsche Shell*, C-188/91, EU:C:1993:24, σκέψη 18).
- 36 Όσον αφορά, ειδικότερα, εναρμονισμένο πρότυπο όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη, πρέπει να επισημανθεί ότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106 ορίζει τα εναρμονισμένα πρότυπα ως τις τεχνικές προδιαγραφές που εγκρίνονται από την CEN ή την CENELEC ή και από τους δύο αυτούς οργανισμούς, κατόπιν εντολής της Επιτροπής σύμφωνα με την οδηγία 83/189 και οι οποίες αποτελούν, όπως προκύπτει από την έκτη και την έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής, τη συγκεκριμενοποίηση σε τεχνικό επίπεδο των βασικών απαιτήσεων που καθορίζονται στο παράρτημα I της οδηγίας.
- 37 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 89/106, τα στοιχεία των εναρμονισμένων προτύπων που κατάρτισαν οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί τυποποίησης δημοσιεύονται στη συνέχεια από την Επιτροπή στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, σειρά C.
- 38 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106, σε συνδυασμό με την ενδέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, η δημοσίευση αυτή έχει ως αποτέλεσμα τα προϊόντα που καλύπτονται από την οδηγία αυτή και ανταποκρίνονται στις τεχνικές προδιαγραφές που προβλέπονται στα σχετικά με τα εν λόγω προϊόντα εναρμονισμένα πρότυπα να τεκμαίρονται

σύμφωνα προς τις βασικές απαιτήσεις της εν λόγω οδηγίας (βλ., συναφώς, απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2010, *Latchways και Eurosafe Solutions*, C-185/08, EU:C:2010:619, σκέψη 31), καθιστώντας δυνατή την επ' αυτών επίθεση της σήμανσεως «CE».

- 39 Αυτό το τεκμήριο συμφωνίας προς τις βασικές απαιτήσεις της οδηγίας 89/106 καθώς και η σήμανση «CE» παρέχουν στο οικείο προϊόν, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της δωδέκατης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας, τη δυνατότητα να κυκλοφορεί, να διατίθεται στην αγορά και να χρησιμοποιείται ελεύθερα στο έδαφος όλων των κρατών μελών της Ένωσης.
- 40 Από τα προαναφερθέντα συνάγεται ότι εναρμονισμένο πρότυπο όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη, το οποίο εκδόθηκε βάσει της οδηγίας 89/106 και τα στοιχεία του οποίου δημοσιεύτηκαν στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, αποτελεί τμήμα του δικαίου της Ένωσης, εφόσον με αναφορά στις διατάξεις ενός τέτοιου προτύπου καθορίζεται κατά πόσον εφαρμόζεται σε συγκεκριμένο προϊόν το τεκμήριο που θεσπίζει το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106.
- 41 Πράγματι, από το γεγονός ότι ένα προϊόν είναι σύμφωνο προς τις τεχνικές απαιτήσεις που ορίζει ένα τέτοιο πρότυπο τεκμαίρεται ότι το προϊόν αυτό πληροί τις βασικές απαιτήσεις που περιέχει η οδηγία 89/106. Κατά συνέπεια, επιτρέπεται η ελεύθερη κυκλοφορία του εν λόγω προϊόντος, η διάθεσή στην αγορά και η χρήση του στο έδαφος όλων των κρατών μελών της Ένωσης, με αποτέλεσμα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, τα κράτη μέλη να μην μπορούν, μεταξύ άλλων, να επιβάλλουν στα προϊόντα αυτά πρόσθετες απαιτήσεις για την πραγματική τους πρόσβαση στην αγορά και τη χρήση τους στο έδαφός τους (βλ., συναφώς, απόφαση της 16ης Οκτωβρίου 2014, *Επιτροπή κατά Γερμανίας*, C-100/13, EU:C:2014:2293, σκέψεις 55, 56 και 63).
- 42 Η συμφωνία ενός προϊόντος του τομέα των δομικών κατασκευών προς τις βασικές απαιτήσεις της οδηγίας 89/106 μπορεί, βεβαίως, να πιστοποιηθεί, εφόσον παραστεί ανάγκη, με άλλα μέσα πέραν της αποδείξεως της συμμορφώσεως προς εναρμονισμένα πρότυπα, το γεγονός όμως αυτό δεν μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω την ύπαρξη των εννόμων συνεπειών που συνδέονται με το εναρμονισμένο πρότυπο.
- 43 Πρέπει, εξάλλου, να επισημανθεί ότι, καίτοι η επεξεργασία ενός τέτοιου εναρμονισμένου προτύπου έχει βεβαίως ανατεθεί σε οργανισμό ιδιωτικού δικαίου, εντούτοις αποτελεί απαραίτητο και υπαγόμενο σε αυστηρούς όρους μέτρο εφαρμογής των βασικών απαιτήσεων που ορίζει η εν λόγω οδηγία, το οποίο υλοποιείται με πρωτοβουλία και υπό τη διεύθυνση και τον έλεγχο της Επιτροπής και για την επέλευση των εννόμων αποτελεσμάτων του απαιτείται η προηγούμενη δημοσίευση των στοιχείων του εκ μέρους της Επιτροπής στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, σειρά C.
- 44 Εν προκειμένω, η επεξεργασία του προτύπου EN 13242:2002 έλαβε χώρα στο πλαίσιο της εντολής M 125, την οποία έδωσε η Επιτροπή στη CEN βάσει του άρθρου 7 της οδηγίας 89/106 και το σημείο 8 του κεφαλαίου II της οποίας προβλέπει ότι οι ευρωπαϊκές επιτροπές τυποποίησης πρέπει να δώσουν μια τεχνική απάντηση για τον καθορισμό των χαρακτηριστικών της εντολής αυτής, λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιθέμενες στην εντολή προϋποθέσεις. Προς τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή καθόρισε με ακρίβεια, στα παραρτήματα 1 και 2 της εν λόγω εντολής, το πεδίο εφαρμογής της εντολής, καθώς και ένα τεχνικό πλαίσιο αναφοράς κατά ομάδες και υποομάδες συγγενών προϊόντων για τα οποία επιβάλλει τον καθορισμό χαρακτηριστικών αποδόσεως και ανθεκτικότητας. Κατ' εφαρμογήν του παραρτήματος 3 της αυτής εντολής, η Επιτροπή απαίτησε επίσης από την CEN να εξειδικεύσει, στο εναρμονισμένο πρότυπο που πρέπει να επεξεργαστεί, μερικά συστήματα βεβαιώσεως της πιστότητας.
- 45 Από τα σημεία 1 και 19 του κεφαλαίου II της εντολής M 125 προκύπτει επίσης ότι, πρώτον, πριν την αποδοχή της εντολής αυτής από τον οργανισμό τυποποίησης έπρεπε να καταρτιστεί από τον εν λόγω οργανισμό, εντός ορισθείσας από την Επιτροπή προθεσμίας, πρόγραμμα εργασιών το οποίο αυτή έπρεπε να αποδεχτεί. Δεύτερον, κατά τα οριζόμενα στα σημεία 5 και 6 του κεφαλαίου αυτού, κάθε πρόταση προσθήκης στοιχείων που δεν περιέχονται στην εν λόγω εντολή έπρεπε να υποβάλλεται

προς εξέταση στην Επιτροπή. Τρίτον, δυνάμει των σημείων 15 έως 17 και 21 του εν λόγω κεφαλαίου, η Επιτροπή έπρεπε να προβαίνει σε λεπτομερή παρακολούθηση των εργασιών των οργανισμών τυποποιήσεως, η οποία συνδυάζεται με την υποχρέωση τακτικής υποβολής εκθέσεων στην Επιτροπή καθώς και με τον έλεγχο εκ μέρους αυτού του θεσμικού οργάνου της συμφωνίας των τελικών σχεδίων των εναρμονισμένων προτύπων με την εντολή, πριν τη δημοσίευση των στοιχείων τους στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, σειρά C.

- 46 Εξάλλου, όπως εκτίθεται αναλυτικά στην απόφαση της 16ης Οκτωβρίου 2014, Επιτροπή κατά Γερμανίας (C-100/13, EU:C:2014:2293), η Επιτροπή μεριμνά, μέσω της προσφυγής λόγω παραβάσεως που προβλέπει το άρθρο 258 ΣΛΕΕ, για την πλήρη αποτελεσματικότητα των εναρμονισμένων προτύπων. Έτσι, με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε ότι, επιβάλλοντας στα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών, στα οποία αναφέρονται πλείονα εναρμονισμένα πρότυπα, συμπληρωματικές απαιτήσεις για την πραγματική πρόσβαση των εν λόγω προϊόντων στην αγορά και τη χρησιμοποίησή τους στο γερμανικό έδαφος, το οικείο κράτος μέλος είχε παραβεί τις υποχρεώσεις που υπείχε από τα άρθρα 4, παράγραφος 2, και 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106.
- 47 Κατά συνέπεια, στο πρώτο ερώτημα, στοιχείο α', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, πρώτο εδάφιο, έχει την έννοια ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύει, εκδίδοντας προδικαστική απόφαση, εναρμονισμένο πρότυπο κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106, του οποίου τα στοιχεία έχουν δημοσιευθεί από την Επιτροπή στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, σειρά C.

Επί του πρώτου ερωτήματος, στοιχείο β'

- 48 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, στοιχείο α', θα πρέπει να απαντηθεί το πρώτο ερώτημα, στοιχείο β', με το οποίο το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί κατά πόσον το εναρμονισμένο πρότυπο EN 13242:2002 έχει την έννοια ότι επιτρέπει, στο πλαίσιο διαφοράς που αφορά σύμβαση ιδιωτικού δικαίου επιβάλλουσα στον συμβαλλόμενο να παραδώσει προϊόν σύμφωνο προς εθνικό πρότυπο με το οποίο μεταφέρεται στο εσωτερικό δίκαιο εναρμονισμένο πρότυπο κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106, του οποίου τα στοιχεία έχουν δημοσιευθεί από την Επιτροπή στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, σειρά C, να αποδεικνύεται η παράβαση των τεχνικών προδιαγραφών του εν λόγω εναρμονισμένου προτύπου με μεθόδους δοκιμής διαφορετικές από αυτές που ρητώς ορίζονται σε αυτό και κατά πόσον οι μέθοδοι αυτές μπορούν να χρησιμοποιούνται οποτεδήποτε καθ' όλη την οικονομικώς εύλογη διάρκεια ζωής του προϊόντος.
- 49 Προκαταρκτικώς, διαπιστώνεται ότι, σύμφωνα με το κεφάλαιο 1, δεύτερο εδάφιο, του εναρμονισμένου προτύπου EN 13242:2002, που ορίζει ότι στο πρότυπο αυτό «περιλαμβάνεται η αξιολόγηση της συμμορφώσεως των προϊόντων προς το [εν λόγω] ευρωπαϊκό πρότυπο», το σημείο 6 του εν λόγω εναρμονισμένου προτύπου, που φέρει τον τίτλο «Χημικά χαρακτηριστικά», προβλέπει, στο σημείο 6.3, ότι η συνολική περιεκτικότητα του αδρανούς υλικού σε θείο, η οποία πρέπει να δηλώνεται σύμφωνα με την αντίστοιχη κατηγορία του πίνακα 13 του εν λόγω εναρμονισμένου προτύπου, που φέρει τον τίτλο «Κατηγορίες με τις ανώτατες τιμές συνολικής περιεκτικότητας σε θείο», καθορίζεται βάσει του ευρωπαϊκού προτύπου EN 1744-1:1998.
- 50 Εντούτοις, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως σημειώνεται στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 89/106, η οδηγία αυτή αποσκοπεί στην εξάλειψη των εμποδίων στο εμπόριο με τη δημιουργία των συνθηκών που θα επιτρέψουν στα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών να διατίθενται ελεύθερα στο εμπόριο εντός της Ένωσης (βλ., συναφώς, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2012, Elenca, C-385/10, EU:C:2012:634, σκέψη 15).

- 51 Εντεύθεν συνάγεται ότι η οδηγία 89/106, ο σκοπός της οποίας περιορίζεται στην άρση των εμποδίων του εμπορίου, επιδιώκει να εναρμονίσει όχι τους όρους και τον τρόπο της συγκεκριμένης χρήσεως των προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών επ' ευκαιρία της ενσωματώσεώς τους σε κτίρια και έργα πολιτικού μηχανικού, αλλά τον τρόπο προσβάσεως των προϊόντων αυτών στην αγορά.
- 52 Συνεπώς, ούτε η οδηγία 89/106 ούτε το εναρμονισμένο πρότυπο EN 13242:2002, και ιδίως το σημείο 6.3 του προτύπου αυτού που ορίζει τον τρόπο καθορισμού της περιεκτικότητας σε θείο των αδρανών υλικών, τα οποία αφορά το πρότυπο, προβαίνουν σε εναρμόνιση των εθνικών ρυθμίσεων που εφαρμόζονται στην απόδειξη στο πλαίσιο συμβατικής διαφοράς όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, είτε ως προς τον τρόπο αποδείξεως της συμμορφώσεως προϊόντος του τομέα των δομικών κατασκευών προς τις συμβατικές προδιαγραφές είτε ως προς το χρονικό σημείο κατά το οποίο πρέπει να αποδειχθεί η συμμόρφωση ενός τέτοιου προϊόντος του τομέα των δομικών κατασκευών προς τις εν λόγω προδιαγραφές.
- 53 Βάσει των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα, στοιχείο β', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το εναρμονισμένο πρότυπο EN 13242:2002 έχει την έννοια ότι δεν δεσμεύει τον εθνικό δικαστή που επιλαμβάνεται διαφοράς η οποία αφορά την εκτέλεση συμβάσεως ιδιωτικού δικαίου επιβάλλουσας στον συμβαλλόμενο να παραδώσει προϊόν του τομέα των δομικών κατασκευών σύμφωνα προς εθνικό πρότυπο με το οποίο μεταφέρεται στο εσωτερικό δίκαιο το εν λόγω εναρμονισμένο πρότυπο, ούτε ως προς τον τρόπο αποδείξεως της συμμορφώσεως ενός τέτοιου προϊόντος του τομέα των δομικών κατασκευών προς τις συμβατικές προδιαγραφές ούτε ως προς το χρονικό σημείο κατά το οποίο πρέπει να αποδειχθεί η συμμόρφωση του εν λόγω προϊόντος.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 54 Με το τρίτο ερώτημα, που θα πρέπει να εξεταστεί στη συνέχεια, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί κατά πόσον το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της δωδέκατης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας αυτής, έχει την έννοια ότι ο εθνικός δικαστής είναι υποχρεωμένος να εφαρμόσει το τεκμήριο καταλληλότητας προς χρήση ενός προϊόντος του τομέα των δομικών κατασκευών που έχει κατασκευαστεί σύμφωνα με εναρμονισμένο πρότυπο, προκειμένου να καθορίσει την εμπορευσιμότητα ή την καταλληλότητα προς χρήση του προϊόντος αυτού, στην περίπτωση που εθνική ρύθμιση γενικού χαρακτήρα διέπущα την πώληση αγαθών, όπως η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης, απαιτεί να έχουν τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών τέτοια χαρακτηριστικά. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο διευκρινίσεις σχετικά με τον τρόπο ανατροπής του τεκμηρίου αυτού.
- 55 Όπως προκύπτει από το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106, η οδηγία αυτή αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών, τα οποία κατασκευάζονται για να χρησιμοποιηθούν σε δομικά έργα, μπορούν να διατίθενται στην αγορά μόνον εάν είναι κατάλληλα για τη χρήση για την οποία προορίζονται, εάν δηλαδή έχουν χαρακτηριστικά τέτοια ώστε το έργο στο οποίο θα ενσωματωθούν, συναρμολογηθούν, εφαρμοστούν ή εγκατασταθούν, να μπορεί, εφόσον αυτό έχει ορθώς σχεδιαστεί και κατασκευαστεί, να ικανοποιήσει τις βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 της οδηγίας αυτής, στις περιπτώσεις που τα εν λόγω έργα διέπονται από ρυθμίσεις που περιέχουν τέτοιες απαιτήσεις.
- 56 Προς τον σκοπό αυτό, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 39 της παρούσας αποφάσεως, ο νομοθέτης της Ένωσης θέσπισε μηχανισμό τεκμηρίου καταλληλότητας προς χρήση, δυνάμει του οποίου προϊόν που πληροί τις βασικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 της οδηγίας 89/106 και συγκεκριμενοποιούνται σε εναρμονισμένο πρότυπο διαθέτει, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της δωδέκατης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας, τη δυνατότητα να κυκλοφορεί, να διατίθεται στην αγορά και να χρησιμοποιείται ελεύθερα στο έδαφος όλων των κρατών μελών.

- 57 Εντεύθεν συνάγεται ότι ένα τέτοιο τεκμήριο συμμορφώσεως αποσκοπεί αποκλειστικώς στο να παράσχει σε ένα προϊόν του τομέα των δομικών κατασκευών που πληροί τις προϋποθέσεις που θεσπίζει εναρμονισμένο πρότυπο τη δυνατότητα να κυκλοφορεί ελεύθερα εντός της Ένωσης.
- 58 Συνεπώς, για τους ίδιους λόγους που εκτίθενται στη σκέψη 51 της παρούσας αποφάσεως, η οδηγία 89/106 δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι προβαίνει σε εναρμόνιση των –ενδεχομένως σιωπηρών– εθνικών κανόνων που εφαρμόζονται στις συμβάσεις πώλησεως των προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών.
- 59 Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατόν να επιβάλλεται, στο πλαίσιο συμβατικής διαφοράς, η εφαρμογή του τεκμηρίου καταλληλότητας προς χρήση που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της δωδέκατης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον ένας από τους συμβαλλομένους τήρησε εθνική απαίτηση συμβατικής φύσεως.
- 60 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο σκέλος του τρίτου αυτού ερωτήματος, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο σκέλος του ερωτήματος.
- 61 Βάσει των προεκτεθέντων, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της δωδέκατης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας, έχει την έννοια ότι ο εθνικός δικαστής δεν είναι υποχρεωμένος να εφαρμόσει το τεκμήριο καταλληλότητας προς χρήση ενός προϊόντος του τομέα των δομικών κατασκευών που έχει κατασκευαστεί σύμφωνα με εναρμονισμένο πρότυπο προκειμένου να καθορίσει την εμπορευσιμότητα ή την καταλληλότητα προς χρήση του προϊόντος αυτού, στην περίπτωση που εθνική ρύθμιση γενικού χαρακτήρα διέπущα την πώληση αγαθών, όπως η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης, απαιτεί να έχουν τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών τέτοια χαρακτηριστικά.

Επί του τετάρτου και του πέμπτου ερωτήματος

- 62 Δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο υπέβαλε το τέταρτο και το πέμπτο ερώτημα μόνον για την περίπτωση που δοθεί καταφατική απάντηση στο πρώτο ερώτημα, στοιχείο α', και στο τρίτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στα ερωτήματα αυτά.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 63 Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί κατά πόσον το άρθρο 1, σημείο 11, της οδηγίας 98/34 έχει την έννοια ότι, στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ δύο ιδιωτών όσον αφορά δικαιώματα και υποχρεώσεις συμβατικής φύσεως, το εθνικό δικαστήριο υποχρεούται να μην εφαρμόσει εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης, η οποία προβλέπει, με την επιφύλαξη αντίθετης βουλήσεως των συμβαλλομένων μερών, σιωπηρούς συμβατικούς όρους που αφορούν την εμπορευσιμότητα και την καταλληλότητα προς χρήση ή την ποιότητα των πωληθέντων προϊόντων, λόγω του ότι η ρύθμιση αυτή αποτελεί «τεχνικό κανόνα», κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 11, της οδηγίας αυτής, που δεν έχει κοινοποιηθεί από το κράτος μέλος στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας.
- 64 Προκαταρκτικώς πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως ορθώς επισήμανε το αιτούν δικαστήριο, κατά πάγια νομολογία, το μη εφαρμόσιμο ενός εθνικού τεχνικού κανόνα που δεν κοινοποιήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 8 της οδηγίας 98/34 μπορεί να προβληθεί στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ ιδιωτών (βλ. αποφάσεις της 30ής Απριλίου 1996, CIA Security International, C-194/94, EU:C:1996:172, σκέψη 54, και της 26ης Σεπτεμβρίου 2000, Unilever, C-443/98, EU:C:2000:496, σκέψεις 40 έως 43, 48 και 49).
- 65 Ωστόσο, πρέπει προηγουμένως να εξακριβωθεί ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη ρύθμιση αποτελεί όντως «τεχνικό κανόνα» κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 11, της οδηγίας αυτής.

- 66 Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η έννοια του «τεχνικού κανόνα» υποδιαιρείται σε τρεις κατηγορίες, ήτοι, πρώτον, στην «τεχνική προδιαγραφή» κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 3, της οδηγίας 98/34, δεύτερον, στην «άλλη απαίτηση», όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1, σημείο 4, της οδηγίας αυτής και, τρίτον, στην απαγόρευση κατασκευής, εισαγωγής, εμπορίας ή χρήσεως ενός προϊόντος στην οποία αναφέρεται το άρθρο 1, σημείο 11, της ίδιας οδηγίας (απόφαση της 10ης Ιουλίου 2014, *Ivansson κ.λπ.*, C-307/13, EU:C:2014:2058, σκέψη 16 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 67 Εν προκειμένω, φαίνεται ότι, πρώτον, διατάξεις όπως οι επίμαχες στη διαφορά της κύριας δίκης, είτε αυτές καθεαυτές είτε όπως ερμηνεύονται από τα ιρλανδικά δικαστήρια, δεν εμπίπτουν στην έννοια «τεχνικής προδιαγραφής» του άρθρου 1, σημείο 3, της οδηγίας 98/34. Συγκεκριμένα, η έννοια αυτή αναφέρεται αποκλειστικώς στα εθνικά μέτρα που αφορούν το ίδιο το προϊόν ή τη συσκευασία του και καθορίζουν, ως εκ τούτου, ένα από τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του προϊόντος (απόφαση της 10ης Ιουλίου 2014, *Ivansson κ.λπ.*, C-307/13, EU:C:2014:2058, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Είναι προφανές ότι αυτό δεν συμβαίνει στην περίπτωση απαιτήσεως που ισχύει, με την επιφύλαξη αντίθετης βουλήσεως των συμβαλλομένων, κατά τρόπο γενικό στην πώληση κάθε προϊόντος.
- 68 Δεύτερον και για τον ίδιο λόγο, τέτοιου είδους διατάξεις δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως «άλλη απαίτηση» κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 4, της οδηγίας 98/34.
- 69 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι, για να μπορούν να χαρακτηριστούν ως «άλλη απαίτηση» υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, τα επίμαχα εθνικά μέτρα πρέπει να αποτελούν όρους δυνάμενους να επηρεάσουν σημαντικά τη σύνθεση, τη φύση ή την εμπορία του οικείου προϊόντος, δεδομένου ότι οι ρυθμίσεις γενικού χαρακτήρα δεν μπορούν να αποτελούν τέτοιο όρο και, επομένως, να χαρακτηριστούν ως «άλλες απαιτήσεις» (βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2014, *Ivansson κ.λπ.*, C-307/13, EU:C:2014:2058, σκέψεις 26 και 27 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 70 Τρίτον, η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης ρύθμιση δεν εμπίπτει ούτε στην κατηγορία των τεχνικών κανόνων για την οποία κάνει λόγο το άρθρο 1, σημείο 11, της οδηγίας 98/34, καθόσον, περιοριζόμενη να προβλέπει σιωπηρές συμβατικές απαιτήσεις, ουδόλως απαγορεύει, κατά την έννοια της οδηγίας αυτής, την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος ή την παροχή ή χρήση μιας υπηρεσίας ή την εγκατάσταση με σκοπό την παροχή υπηρεσιών.
- 71 Κατά συνέπεια, η οδηγία 98/34 δεν εφαρμόζεται σε σιωπηρές συμβατικές απαιτήσεις όπως αυτές που επιβάλλει η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης ρύθμιση.
- 72 Βάσει των προεκτεθέντων, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 1, σημείο 11, της οδηγίας 98/34 έχει την έννοια ότι εθνικές διατάξεις όπως οι επίμαχες στη διαφορά της κύριας δίκης, οι οποίες προβλέπουν –με την επιφύλαξη αντίθετης βουλήσεως των συμβαλλομένων μερών– σιωπηρούς συμβατικούς όρους που αφορούν την εμπορευσιμότητα και την καταλληλότητα προς χρήση ή την ποιότητα πωληθέντων προϊόντων, δεν αποτελούν «τεχνικούς κανόνες», κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, για τα σχέδια των οποίων πρέπει να λαμβάνει χώρα η προβλεπόμενη στο άρθρο 8, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής προηγούμενη γνωστοποίηση.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 73 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, πρώτο εδάφιο, έχει την έννοια ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να ερμηνεύει, εκδίδοντας προδικαστική απόφαση, εναρμονισμένο πρότυπο κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 93/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 1993, του οποίου τα στοιχεία έχουν δημοσιευθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, σειρά C.
- 2) Το εναρμονισμένο πρότυπο EN 13242:2002, που φέρει τον τίτλο «Αδρανή υλικών σταθεροποιημένων με υδραυλικές κονίες ή μη σταθεροποιημένων για χρήση στα τεχνικά έργα και την οδοποιία» έχει την έννοια ότι δεν δεσμεύει τον εθνικό δικαστή που επιλαμβάνεται διαφοράς η οποία αφορά την εκτέλεση συμβάσεως ιδιωτικού δικαίου επιβάλλουσας στον συμβαλλόμενο να παραδώσει προϊόν του τομέα των δομικών κατασκευών σύμφωνα προς εθνικό πρότυπο με το οποίο μεταφέρεται στο εσωτερικό δίκαιο το εν λόγω εναρμονισμένο πρότυπο, ούτε ως προς τον τρόπο αποδείξεως της συμμορφώσεως ενός τέτοιου προϊόντος του τομέα των δομικών κατασκευών προς τις συμβατικές προδιαγραφές ούτε ως προς το χρονικό σημείο κατά το οποίο πρέπει να αποδειχθεί η συμμόρφωση του εν λόγω προϊόντος.
- 3) Το άρθρο 4, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/106, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 93/68, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της δωδέκατης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας, έχει την έννοια ότι ο εθνικός δικαστής δεν είναι υποχρεωμένος να εφαρμόσει το τεκμήριο καταλληλότητας προς χρήση ενός προϊόντος του τομέα των δομικών κατασκευών που έχει κατασκευαστεί σύμφωνα με εναρμονισμένο πρότυπο προκειμένου να καθορίσει την εμπορευσιμότητα ή την καταλληλότητα προς χρήση του προϊόντος αυτού, στην περίπτωση που εθνική ρύθμιση γενικού χαρακτήρα διέπυσε την πώληση αγαθών, όπως η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης, απαιτεί να έχουν τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών τέτοια χαρακτηριστικά.
- 4) Το άρθρο 1, σημείο 11, της οδηγίας 98/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Ιουνίου 1998 για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών, όπως τροποποιήθηκε τελευταίως με την οδηγία 2006/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2006, έχει την έννοια ότι εθνικές διατάξεις όπως οι επίμαχες στη διαφορά της κύριας δίκης, οι οποίες προβλέπουν, με την επιφύλαξη αντίθετης βουλήσεως των συμβαλλομένων μερών, σιωπηρούς συμβατικούς όρους που αφορούν την εμπορευσιμότητα και την καταλληλότητα προς χρήση ή την ποιότητα πωληθέντων προϊόντων, δεν αποτελούν «τεχνικούς κανόνες», κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, για τα σχέδια των οποίων πρέπει να λαμβάνει χώρα η προηγούμενη γνωστοποίηση που προβλέπεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 98/34, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2006/96.

(υπογραφές)